

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA
RANDWEG NOORD-OM
TE GEMERT
GEMEENTE GEMERT-BAKEL

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Quickscan flora en fauna Randweg Noord-Om te Gemert in de gemeente Gemert-Bakel

Opdrachtgever	Gemeente Gemert-Bakel Ridderplein 1 5421 CV Gemert
Project	GBA.GEM.ECO
Rapportnummer	13023080
Status	Eindrapportage, versie 2
Datum	21 juni 2013
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. E.R. Witter
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en Faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	4
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
4.1	Inleiding	6
4.2	Flora- en faunawet.....	6
4.3	Gebiedbescherming	9
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	10
5.1	Vogels.....	10
5.2	Vleermuizen.....	12
5.3	Overige zoogdieren	14
5.4	Reptielen, amfibieën en vissen.....	16
5.5	Ongewervelden.....	19
5.6	Vaatplanten.....	20
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	22
6.1	Inleiding	22
6.2	Flora- en faunawet.....	22
6.2.1	Broedvogels.....	22
6.2.2	Vleermuizen.....	23
6.2.3	Overige zoogdieren	23
6.2.4	Amfibieën.....	23
6.3	Algemene zorgplicht	23
6.4	Gebiedsbescherming.....	24
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	25

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Gemert-Bakel opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ter plaatse van het tracé van de Randweg Noord-Om te Gemert in de gemeente Gemert-Bakel.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens de Natuurbeschermingswet 1998 zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

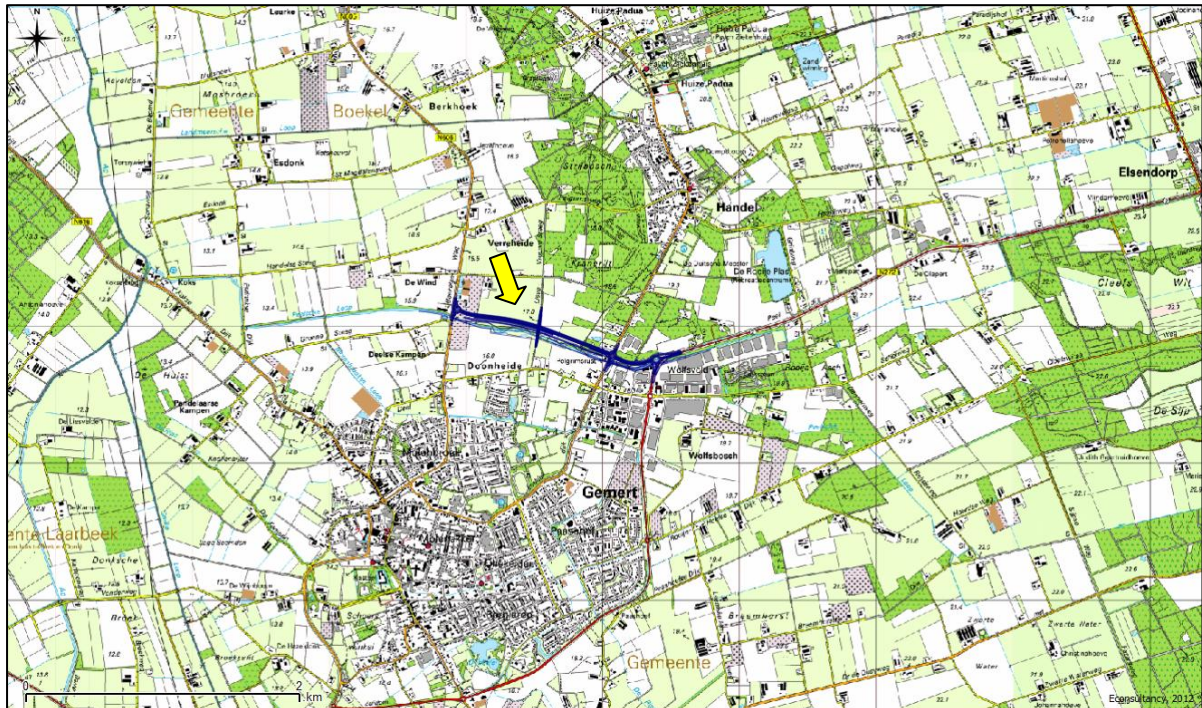
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving van de onderzoekslocatie en de voorgenomen ingreep gegeven. In hoofdstuk 3 wordt de voor het onderzoek gevolgde werkwijze beschreven. Hoofdstuk 4 bevat een beschrijving van de wetgeving ten aanzien van flora en fauna. In hoofdstuk 5 wordt per soortgroep aangegeven welke soorten in het plangebied zijn te verwachten of waargenomen. Indien van toepassing wordt vermeld of de voorgenomen ingreep tot overtreding van de Flora- en faunawet zou kunnen leiden. Ook wordt aangegeven of nader onderzoek naar soorten of functies noodzakelijk is. In hoofdstuk 6 wordt samengevat weergegeven voor welke soorten of soortgroepen de Flora- en faunawet in het geding bij het project. Hoofdstuk bevat in het kort de belangrijkste conclusies van het onderzoek en vat het geheel in tabelvorm samen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

Het plangebied (± 16 ha) ligt aan de noordzijde van Gemert direct ten noorden van de bebouwde kom van Gemert in de gemeente Gemert-Bakel. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 51 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van de westzijde van het tracé $X = 175.900$, $Y = 398.120$. De coördinaten van het oostelijk deel zijn $X = 177.480$, $Y = 397.780$.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie (blauw).

Het westelijk deel van de onderzoekslocatie bevindt zich vanaf de Boekelseweg door agrarisch gebied (akkers en weiland) en kruist het zandpad aan de Lieve Vrouwesteeg. De Peelse Loop, aan de zuidzijde van het tracé, is beeldbepalend in het gebied. Aan de westkant stroomt de beek met beekbegeleidende beplantingen door het open landschap. Aan de oostkant volgt de beek de oude Peeldijk langs een bedrijventerrein. Kenmerkend is de zware wegbeplanting en oude bosopstand langs de oude Peeldijk. Het oostelijk deel van de planlocatie kruist met de Peelse Loopweg en Handelseweg en de aanliggende woonhuizen met siertuinen/erven, waarvan een deel zal dienen te worden gecomoveerd en loopt via een zandpad richting de Peeldijk.

In figuur 2 is een luchtfoto van het tracé en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 9 geven een impressie van de onderzoekslocatie middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving

Figuur 3. Peelse Loop

Figuur 4. agrarisch gebied

Figuur 5. Lieve Vrouwensteeg

Figuur 6. Bebouwing Handelseweg

Figuur 7. Fietspad

Figuur 8. Peelse Loop, thv N272

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is niet gelegen binnen de grenzen, of in de directe nabijheid van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, onderdeel van de Deurnsche Peel & Mariapeel, bevindt zich op circa 14 kilometer afstand ten zuidoosten van de onderzoekslocatie.

Ecologische Hoofdstructuur

De Peelse Loop maakt deel uit van de EHS. Ook de bospercelen aan weerszijden van de Handelsweg zijn aangewezen als onderdeel van de EHS.

Figuur 9. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van de EHS.

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens het bestaande tracé van de N272 te verlengen en aan te laten sluiten aan de Boekelseweg. Tevens zal de Peelse Loop worden gehermeanderd.

Ten behoeve van de aanleg zullen bomen worden gekapt en gebouwen worden geamoveerd. Verder zullen graafwerkzaamheden aan de Peelse Loop plaatsvinden.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Ten behoeve van de quickscan zijn twee veldbezoeken afgelegd. Het eerste veldbezoek is afgelegd op 15 april 2013. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. Speciale aandacht is hierbij besteed aan de aanwezigheid van nesten en holtes in bomen. Doordat de bomen in april nog niet in blad stonden was dit goed te beoordelen. Omdat het groeiseizoen van vaatplanten echter in april niet was begonnen is een tweede veldbezoek afgelegd op 22 mei 2013. Tijdens dit veldbezoek is specifiek gelet op vaatplanten.

De te slopen bebouwing en de particuliere tuinen aan de achterzijde van de bebouwing kon niet worden geïnspecteerd. De oorzaak hiervan is het ontbreken van toestemming van de bewoners. Ook een bosperceel op het industrieterrein kon enkel vanaf de buitenzijde worden bekeken. In figuur 10 is aangegeven welke terreindelen niet zijn betreden tijdens de veldbezoeken.

Figuur 10. Terreindelen die tijdens het veldbezoek niet konden worden betreden.

In 2006 is in het kader van de voorgenomen planvorming een ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd (Staro, Flora en fauna onderzoek onderzoeksgebied Doonheide, januari 2006). Het tracé tussen de Handelseweg en de Boekelsweg maakte deel uit van het destijds onderzochte gebied.

Voor het meest oostelijke deel van het tracé is in 2008 een ecologisch onderzoek uitgevoerd (Staro, Quickscan natuurwaarden plus, onderzoeksgebied Noord-om te Gemert, juni 2008).

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken, online gegevens van de provincie Noord-Brabant en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn gegevens van het NDFF geraadpleegd.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

4 TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving.

4.2 Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets'). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmblom, steenbreekvaren, tongvaren, maretak
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreepd, boomkikker, kamsalamander
Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespandief en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen ge-

bruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheden, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en holenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger. Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Algemene Zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.3 Gebiedbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000-wetgeving, zijn de termen “Habitatrichtlijngebied” en “Vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het Ministerie van Economische Zaken (via Dienst Regelingen) of door de Provincie.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Provinciale Ontwikkelingszone Groen (POG)

Met de POL-herziening op onderdelen EHS (2005) heeft de provincie Limburg de EHS expliciet onderscheiden ten opzichte van de Provinciale Ontwikkelingszone Groen. De POG is circa 29.000 hectare groot en omvat een belangrijk deel van de ecologische verbindingzones, deels bestaande uit beekdalen met beken met speciaal ecologische functie waar extra natuurstroken zijn voorzien. Binnen de POG geldt een ontwikkelingsgerichte basisbescherming. Behoud en ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden zijn richtinggevend voor ontwikkelingen in de POG. Uitgangspunt is dat ontwikkelingen leiden tot een kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ecologische structuur.

Voor de borging van de kwaliteit ten aanzien van de rode ontwikkelingen is een belangrijke rol weggelegd voor de kwaliteitscommissie, die in het kader van de POL-aanvulling contourenbeleid (juni 2005) voor geheel Limburg ingesteld is. Indien van bestaande en gerealiseerde bos-, natuur- en landschapswaarden in de POG de wezenlijke kenmerken en waarden aangetast worden is de provinciale beleidsregel mitigatie en compensatie natuurwaarden van toepassing.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels (nest jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 1 t/m 4)

Door Staro zijn in het broedseizoen 2005 enkele vogelsoorten waargenomen die een jaarronde status genieten binnen de Flora- en faunawet. Het betreft de huismus en de sperwer, waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen beschermd zijn. De destijds aangetroffen nestlocaties liggen ver buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Tijdens het veldbezoek van 15 april 2013 is specifiek gelet op nesten die in gebruik zouden kunnen zijn door roofvogels. Er werd één kraaiennest aangetroffen in het oostelijk gelegen bosperceel. Tijdens het veldbezoek van 22 mei 2013 is vastgesteld dat het nest niet in gebruik is door een roofvogel- of uilensoort.

In de overige terreindelen zijn geen horsten aangetroffen of anderszins aanwijzingen dat zich in het plangebied broedgevallen van jaarrond beschermde roofvogel- of uilensoorten bevinden.

Tijdens het veldbezoek van 22 mei 2013 zijn ter hoogte van de bebouwing enkele huismussen gehoord. De bebouwing is in principe geschikt voor de soort om te nestelen. Aangezien de woonpercelen niet konden worden betreden is over deze soort geen zekerheid te geven omtrent het aantal paartjes. De aanwezigheid van huismussen is aangetoond. Aanbevolen wordt om een gericht onderzoek uit te voeren naar aantallen en nestlocaties zodra er toestemming is om de percelen te betreden.

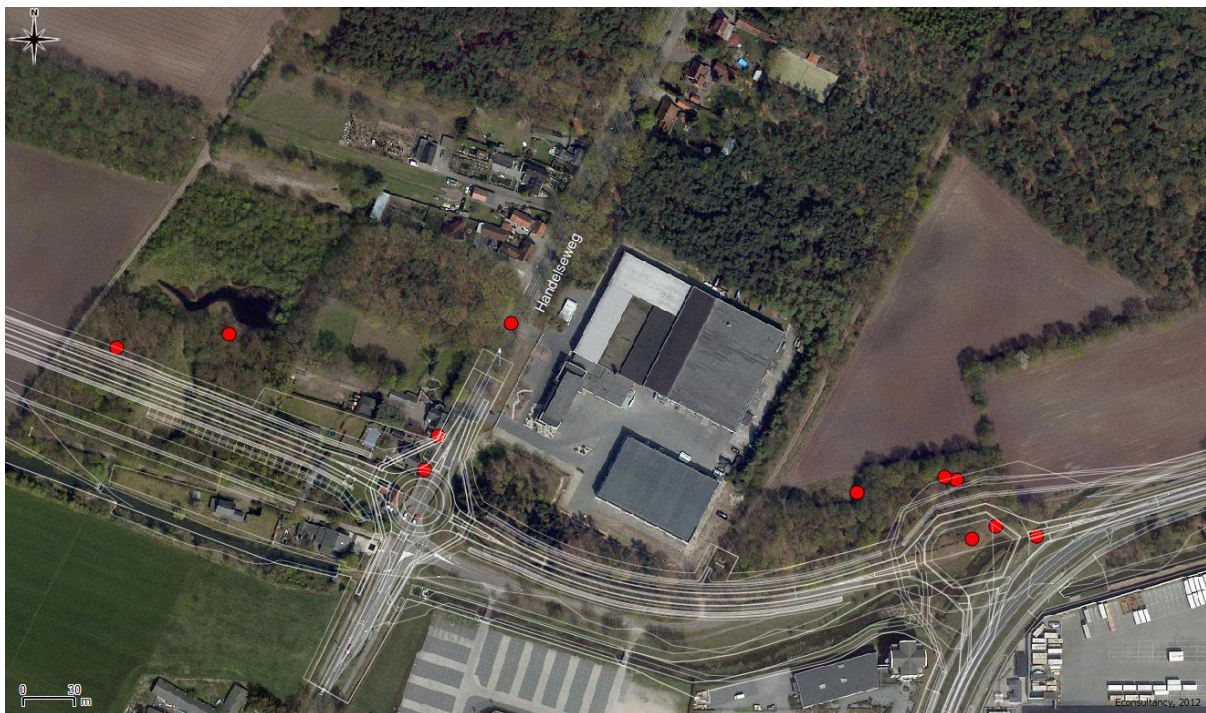
Aangezien een aantal terreindelen niet kon worden betreden, kan geen uitspraak gedaan worden omtrent de aanwezigheid van jaarrond beschermde broedvogelsoorten. In de tuinen kunnen soorten als sperwer en ransuil tot broeden komen. Dit zal in een later stadium vastgesteld moeten worden.

Broedvogels (nest in bepaalde gevallen jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 5)

De broedvogels die onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk hollenbroeders. De bomen op de onderzoekslocatie zijn gecontroleerd op aanwezigheid van holtes. Deze zijn aangetroffen op een aantal locaties waar kap van bomen aan de orde is (zie figuur 11 voor de situering van de bomen met holtes). De nadruk van de aanwezigheid van bomen met holtes ligt op het oostelijke deel van de onderzoekslocatie.

Tijdens de veldbezoeken van 2013, maar ook 2005 en 2008 (Staro) zijn diverse soorten uit de categorie 5 waargenomen. Het gaat om grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, ekster, gekraagde roodstaart, zwarte kraai en groene specht.

Voor de genoemde soorten wordt door Dienst Regelingen (2009) gesteld dat inventarisatie gewenst is. De achtergrond hiervan is dat dient te worden vastgesteld of er bijzondere ecologische omstandigheden zijn die rechtvaardigen dat de nesten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Dergelijke omstandigheden worden bepaald door de hoeveelheid nestlocaties die verloren gaan ten opzichte van de directe omgeving. Gelet op de oppervlakte bosgebied dat verloren gaat, alsmede de status ervan als onderdeel van de EHS adviseert Econsultancy om soorten uit de beschermingscategorie 5 te onderzoeken.

Figuur 11. Bomen met holtes op het westelijk deel van de onderzoekslocatie

Er is een aantal soorten van de Rode Lijst in het plangebied waargenomen. De groene specht is tijdens het veldbezoek 15 april 2013 op het westelijk deel van de onderzoekslocatie waargenomen, ter hoogte van de Lieve Vrouwensteeg. Ook in 2005 is de soort ter plaatse waargenomen. In de bomen langs de Peelse Loop konden echter geen holtes worden aangetoond. Uit de huidige gegevens blijkt in ieder geval de aanwezigheid van een territorium, een nestlocatie is vooralsnog niet bekend. Voor de soort zijn gunstige foerageeromstandigheden in de schrale grasvegetatie rond de poel ten noorden van Doonheide.

De begroeiing langs de Peelse Loop zal worden gebruikt door patrijzen die beschutting vinden tussen de vegetatie. De aanleg van de weg kan nadelig zijn voor de soort. Binnen de Flora- en faunawet geniet de soort geen speciale bescherming. Gunstige maatregelen voor de soort is de aanleg van kleinschalige landschapselementen ten noorden van het nieuwe tracé van de weg.

In de omgeving van de Lieve Vrouwensteeg is tijdens het veldbezoek van 22 mei 2013 een spotvogel gehoord. De soort is ook in 2011 zingend waargenomen. De werkzaamheden hebben geen nadelige gevolgen voor het habitat van deze soort van de Rode Lijst.

Broedvogels (nest niet jaarrond beschermd, bescherming alleen gedurende broedseizoen)

Door de aanwezigheid van struiken en bomen zijn er op de onderzoekslocatie geschikte nestlocaties aanwezig voor tal van algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, zwartkop, zanglijster, roodborst en houtduif. Bovendien zijn er langs de Peelse Loop nesten van waterhoen, meerkoet en diverse eendensoorten te verwachten. Voor dergelijke algemene soorten geldt dat, indien het groen op de onderzoekslocatie, buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Aanbevolen wordt om voor de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin wordt aangegeven welke werkzaamheden op welke locaties van invloed kunnen zijn op algemene broedvogels.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties dat op de onderzoekslocatie een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is. Opgemerkt wordt dat nog niet de gehele onderzoekslocatie kon worden geïnspecteerd op sporen van gebruik als slaapplaats. Over het algemeen zijn slaapplaatsen niet jaarrond beschermd. Dit geldt echter niet voor ransuilen. Aanbevolen wordt om de terreindelen die nog niet zijn onderzocht ook te inspecteren op aanwezigheid van sporen van gebruik door uilen, zoals de aanwezigheid van braakballen.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens. *et al.*, 2010) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

Van de te verwachten soorten hebben gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis veelal verblijfplaatsen in gebouwen. De overige soorten verblijven veelal in bomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

In 2005 is door Staro een verblijfplaats van gewone dwergvleermuizen vastgesteld in één van de gebouwen die binnen de invloedssfeer van de ingreep is gelegen. Destijds zijn 5 exemplaren aangetroffen. Er is niet gerapporteerd wanneer deze waarneming is gedaan, zodat de status van de verblijfplaats niet bekend is. Het onderzoek uit 2005 is gedateerd en voldoet niet meer aan de eisen die momenteel worden gesteld aan een vleermuisonderzoek (vleermuisprotocol versie 2013, Netwerk Groene Bureaus).

De te slopen bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, vanwege de aanwezigheid van dakpannen daken, luiken en mogelijk ook betimmeringen, waar vleermuizen achter kunnen kruipen. De bebouwing kon niet intensief worden geïnspecteerd, maar op grond van de genoemde kenmerken kan worden gesteld dat verblijfplaatsen op voorhand niet kunnen worden uitgesloten en dat aanvullend vleermuisonderzoek noodzakelijk is. Te verwachten soorten zijn gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Figuur 12. Te amoveren bebouwing (o.a. nokpannen en luiken bieden mogelijkheden voor vleermuizen om te verblijven).

De te kappen bomen bevatten op een aantal plaatsen hollen die behalve voor broedvogels ook geschikt kunnen zijn voor vleermuizen. Te denken valt aan gewone grootoorvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en watervleermuizen. De locaties van de hollen zijn weergegeven in figuur 11. Figuur 13 geeft een voorbeeld van een holte die geschikt kan zijn als verblijfplaats voor boombewonende soorten.

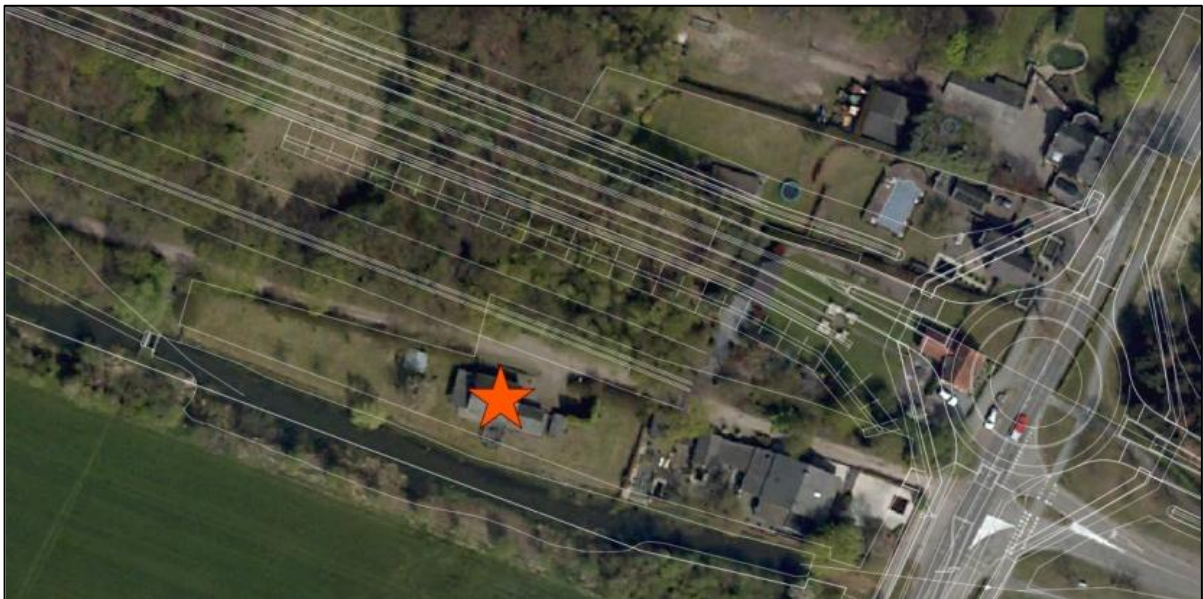

Figuur 13. Holte, mogelijk geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Op de onderzoekslocatie, doch buiten het gebied waar bebouwing wordt geamoveerd, bevindt zich een verblijfplaats van tenminste 5 gewone dwergvleermuizen.

Het is niet uitgesloten dat de werkzaamheden van invloed kunnen zijn op deze verblijfplaats. Ook is het van belang de functie van het verblijf vast te stellen. Mogelijk gaat het om een zomerverblijfplaats, maar de aanwezigheid een kraamverblijfplaats is niet uitgesloten. Samenhangend met de aanwezigheid van meerdere dieren en een functie van de Peelse Loop als vliegroute is de aanwezigheid van paarverblijven in het najaar te verwachten. In samenhang met de overige mogelijke functies van het gebied is aanvullend onderzoek aanbevolen om de impact van de ingreep op vleermuizen te kunnen bepalen.

Figuur 14. In 2005 aangetroffen verblijfplaats van 5 gewone dwergvleermuizen (bron: Staro, 2006)

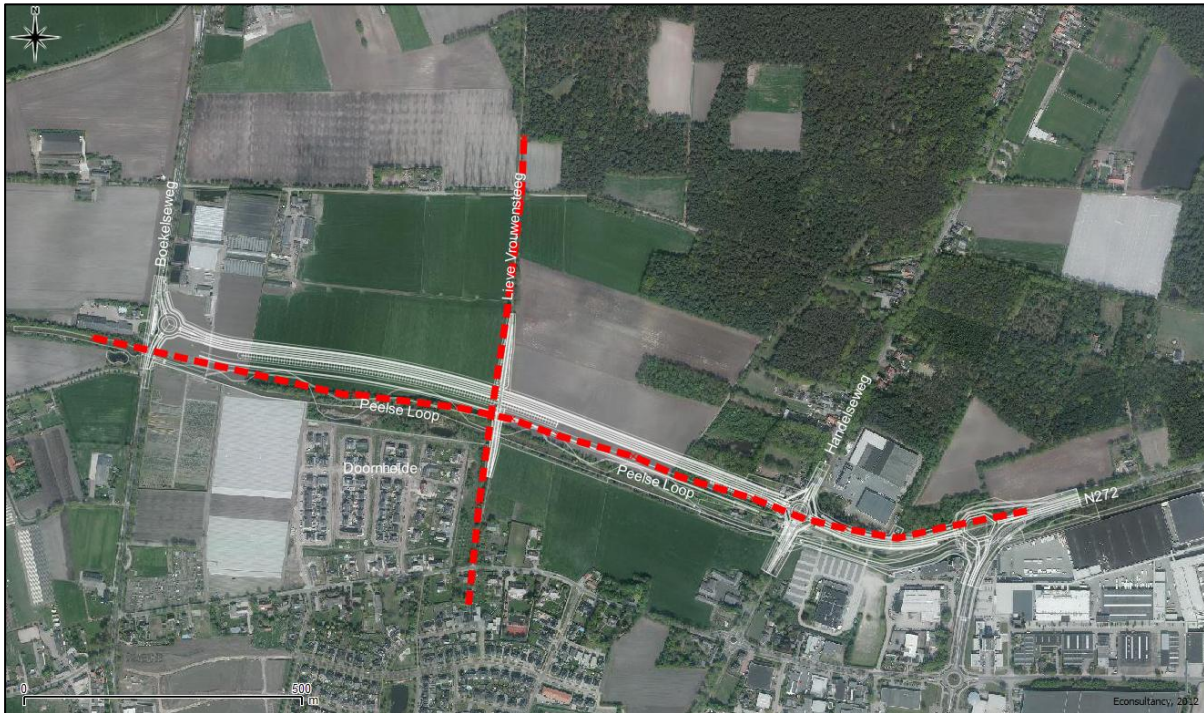
Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie zal, gelet op het aanwezige habitat gebruikt kunnen worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk watervleermuis om te foerageren. Naar verwachting zal de nadruk liggen op de oevers van de Peelse Loop, maar ook de bospercelen bieden goede mogelijkheden voor de soortgroep. Met name het bosperceel langs de Peelse Loopweg biedt behalve insectenaanbod ook beschutting tegen harde wind. Een deel van het potentieel foerageergebied gaat met de kap van de bospercelen mogelijk verloren. Vastgesteld zal moeten worden in hoeverre het gebied fungeert als belangrijk foerageergebied voor vleermuissoorten.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door Staro is in 2005 reeds aangetoond dat de Peelse Loop een functie heeft als vliegroute voor gewone dwergvleermuizen. De Lieve Vrouwenpad heeft behalve voor deze soort ook voor laatvliegers, afkomstig uit de bebouwde kom van Gemert, de functie als vliegroute.

In samenhang met mogelijke verblijfplaatsen in de bebouwing en de bomen met holtes is het van belang in beeld te brengen wat het actuele gebruik van deze vliegroutes is.

Figuur 15. Vliegroutes van vleermuizen binnen het plangebied (bron: Staro, 2006).

5.3 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als vos, ree, egel, mol en konijn. Tijdens de veldbezoeken zijn langs de Peelse Loop konijnen waargenomen. In de omliggende percelen zijn hazen waargenomen (zie figuur 16). In de bospercelen zijn sporen van het gebruik door reeën aangetroffen

Figuur 16. Groep hazen op landbouwperceel

Voor algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Voor ree en haas zijn geen maatregelen noodzakelijk. Deze zullen uit eigen beweging het gebied verlaten.

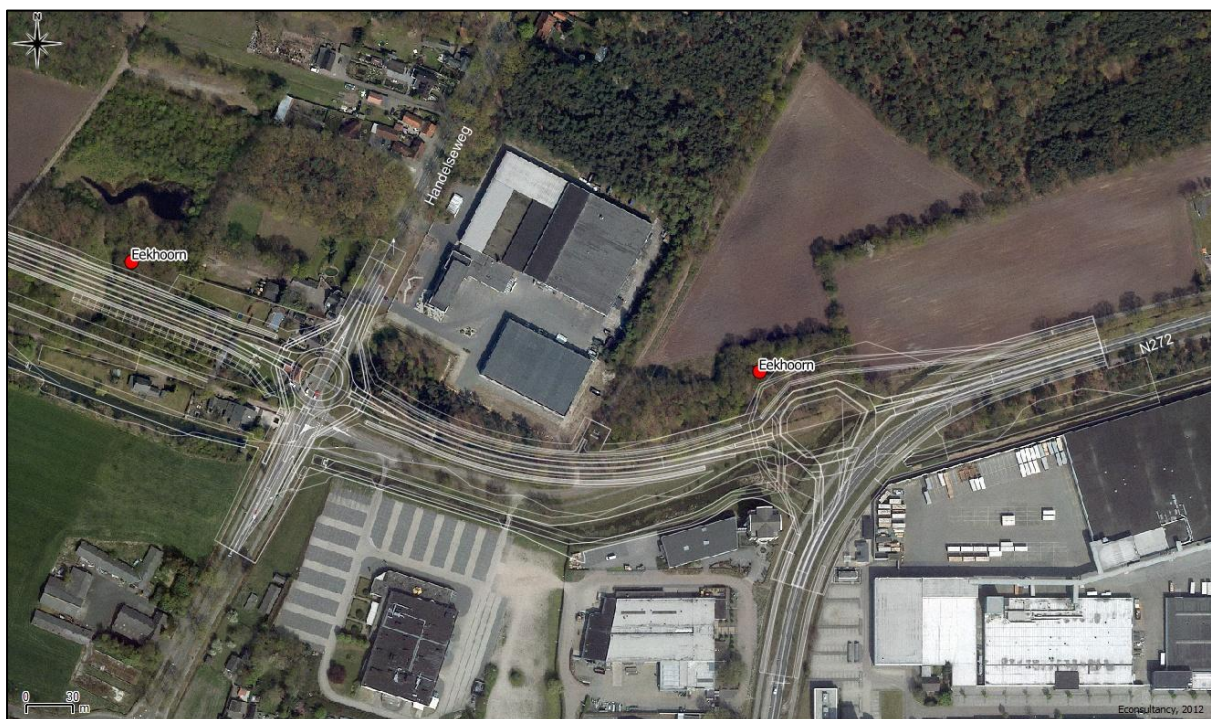
Voor konijnen kunnen de werkzaamheden schadelijk zijn indien er graafwerkzaamheden plaatsvinden ter plaatse van hollen. Door maatregelen te verwoorden in een ecologisch werkprotocol en deze onder de aandacht te brengen van de uitvoerders van de werkzaamheden kan schade worden voorkomen.

In het plangebied zijn geen hollen van vos aangetroffen. De soort zal naar verwachting in het gebied foerageren. Speciale maatregelen ten aanzien van de soort zijn niet noodzakelijk.

Streng beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn twee nesten van eekhoorns aangetroffen (zie figuur 17).

De eekhoorn is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet, maar de nesten zijn alleen beschermd als deze in gebruik zijn. Door zorgvuldig handelen kan schade aan individuen worden voorkomen. De maatregelen kunnen het beste worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, tezamen met de maatregelen die voor de overige soortgroepen van belang zijn. Er gaat een klein deel van het leefgebied van de soort verloren door de kap van het bos. Aangezien het om slechts twee nesten gaat en er in de directe omgeving voldoende leefgebied is, zullen er voor de soort geen negatieve effecten optreden. Indien gewerkt wordt volgens de gedragscode is ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk.

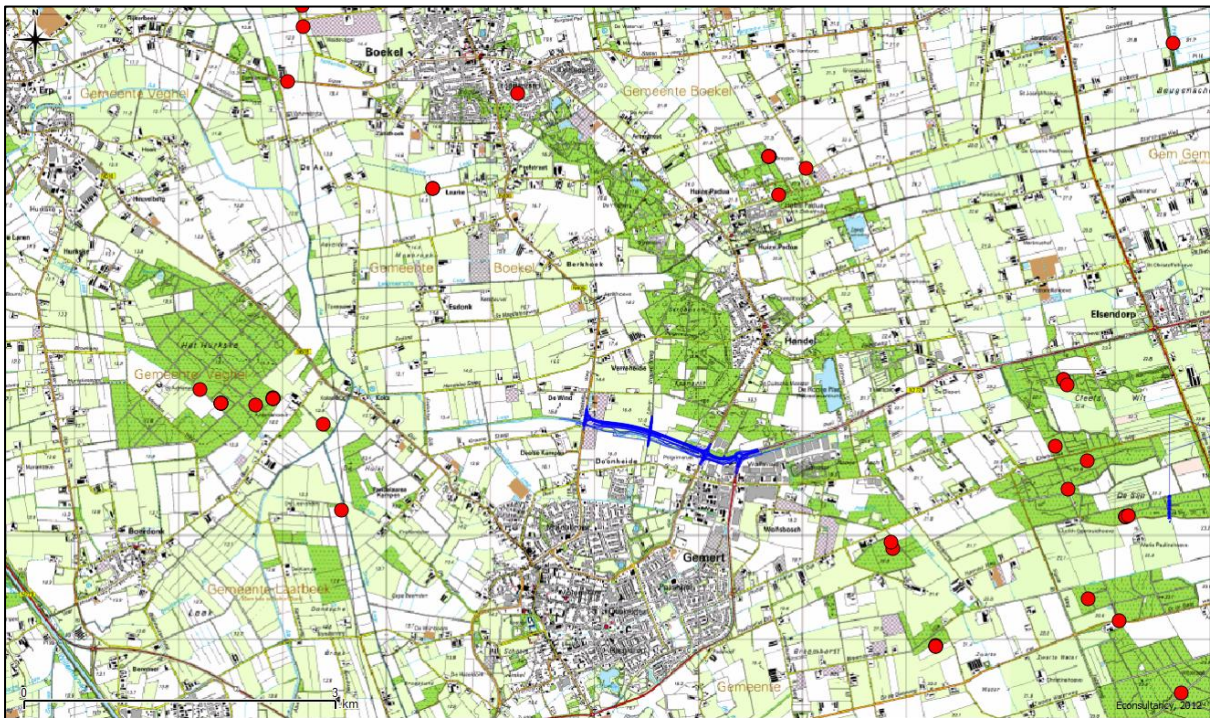
Figuur 17. Locaties met eekhoornnesten

In de omgeving wordt sporadisch melding gemaakt van waarnemingen van steenmarters. De onderzoekslocatie ligt echter buiten het huidige verspreidingsgebied van de soort. Er zijn geen aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van de soort in het plangebied. Hierbij wordt opgemerkt dat de te amoveren bebouwing niet is geïnspecteerd. Dit zal in een later stadium plaats moeten vinden.

De Peelse Loop vormt in potentie een geschikt leefgebied voor de streng beschermde waterspitsmuis. Het snelstromende water en de begroeide oevers vormen onderdeel van het habitat van de soort. Er zijn volgens de Zoogdieratlas van Brabant echter geen waarnemingen bekend in de omgeving van Gemert. Verspreidingsgegevens van de waterspitsmuis zijn weinig betrouwbaar, omdat de soort moeilijk is aan te tonen. De voorgenomen ingreep heeft geen negatief effect op de soort, de maatregelen zullen eerder tot een verbetering van het leefgebied zorgen.

Econsultancy vindt daarom de onderzoeksinspanning die noodzakelijk zou zijn om de waterspitsmuis te kunnen uitsluiten niet in verhouding staan tot de mogelijke schade die de soort zou kunnen ondervinden gedurende de werkzaamheden. Met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid komt de soort niet in de Peelse Loop voor.

De das komt volgens de verspreidingsgegevens niet voor in de directe omgeving van Gemert. Op basis van verspreidingsgegevens van het NDFF mag worden aangenomen dat de onderzoekslocatie geen deel uit maakt van het leefgebied van een in de omgeving verblijvende groep dassen. De bekende waarnemingen zijn op ruime afstand van de onderzoekslocatie (zie figuur 18). Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Figuur 18. Waarnemingen das (bron: NDFF)

De onderzoekslocatie ligt buiten het verspreidingsgebied van streng beschermde soorten als boom-marter, eikelmuis en veldspitsmuis.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

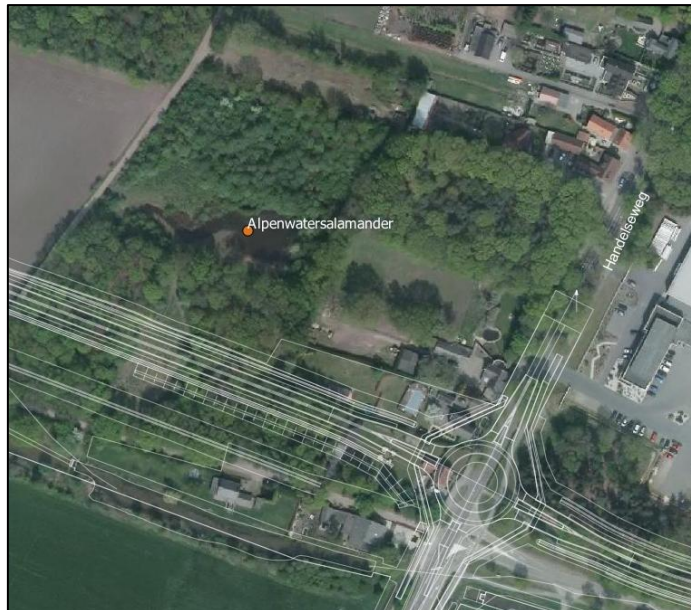
Volgens verspreidingsgegevens van RAVON en de werkatlas amfibieën en reptielen Noord-Brabant (Van Delft & Schuitema, 2005) zijn binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie geen reptielensoorten waargenomen. Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig.

Amfibieën

Volgens gegevens uit de 'Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant' van RAVON (Van Delft & Schuitema, 2005) zijn in de periode 1995 t/m 2004 binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende soorten waargenomen: Alpenwatersalamander, kleine watersalamander, gewone pad, groene kikker en bruine kikker. De poelkikker is in de omgeving waargenomen.

De streng beschermde Alpenwatersalamander is waargenomen in de poel ten westen van de Handelseweg. De ingreep heeft geen betrekking op de poel, zodat het voortplantingsgebied van de soort niet wordt aangetast. Het te kappen bos vormt echter onderdeel van het landhabitat van de soort, zodat er voor deze ingreep maatregelen noodzakelijk zijn. Bij het werken volgens de gedragscode flora en fauna is een ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk. Wel dienen maatregelen geformuleerd te worden in een ecologisch werkprotocol.

De poel ten westen van de Handelseweg zal ook voor algemene amfibieën een aantrekkelijk voortplantingsgebied zijn. Ook voor gewone pad en bruine kikker vormt het te kappen bos landhabitat. Dit betekent dat er voor de werkzaamheden in het bos volgens een ecologisch werkprotocol dient te worden gewerkt.

Figuur 19. Voortplantingsgebied Alpenwatersalamander

Figuur 20. Gewone padden in Peelse Loop

De Peelse Loop biedt voor algemene amfibieën een geschikt leefgebied. Tijdens het veldbezoek in mei 2013 zijn op diverse plekken parende padden en ei-afzet waargenomen (zie figuur 20). De directe omgeving, met name ten noorden van de Peelse Loop zal gebruikt worden als landhabitat voor gewone pad, groene en bruine kikker. Ook hier zijn er consequenties ten aanzien van de periode wanneer en werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Een ecologisch werkprotocol zal hierbij leidend zijn.

Behalve de restricties ten aanzien van de periode waarin kan worden gewerkt zal er rekening gehouden moeten worden met uitwisseling van amfibieën tussen de Peelse Loop en het noordelijk gelegen landhabitat. Met name in het bosje ten westen van de Handelseweg zullen amfibieën zich verplaatsen richting Peelse Loop en omgekeerd (zie figuur 21). Maar ook op de overige delen van het traject is barrièrewerking niet uitgesloten. In het ontwerp van de weg zal rekening gehouden moeten worden met amfibieën die in noordelijke richting trekken. Te denken valt aan het aanbrengen van oversteekplaatsen (tunnels) in combinatie met afrastering.

Figuur 21. Locaties met voortplanting gewone pad (stip) en mogelijke uitwisseling landhabitat (lijn)

Vissen

Door Staro is in 2006 geconcludeerd dat in het westelijke deel van de onderzoekslocatie geen beschermde vissoorten voorkomen. Voor het oostelijke deel geldt dat de kleine modderkruiper (Tabel 2) is waargenomen en dat het onderzoeksgebied geschikt lijkt voor de soort. Inmiddels is zowel het oostelijk als het westelijk deel van de Peelse Loop geschikt voor de kleine modderkruiper. Tijdens het veldbezoek van 22 mei 2013 zijn op twee locaties kleine modderkruipers aangetroffen (zie figuur 22). Ook werd een biermpje gevangen. Deze soort is sinds 2012 niet meer streng beschermd.

Figuur 22. Kleine modderkruipers en biermpje.

Uit de vissenatlas van Noord-Brabant (Brouwer et al., 2010) blijkt dat de grote modderkruiper in de omgeving is waargenomen. De waarneming dateert echter van de periode 1980-1999. Recentere waarnemingen zijn bekend van de Aa, die ten westen van Gemert stroomt. De beschermde bittervoorn is niet waargenomen in de omgeving van Gemert.

De werkzaamheden aan de Peelse Loop zijn potentieel verstorend voor op de bodem verblijvende soorten als kleine modderkruiper en biermpje. Hier geldt dat het treffen van maatregelen, vastgelegd in een werkprotocol noodzakelijk is. Voor de kleine modderkruiper kan volgens de gedragscode worden gewerkt, zodat ontheffingsaanvraag niet noodzakelijk is. De maatregelen die voor deze soort van toepassing zijn, komen ook ten goed aan de grote modderkruiper. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van de grote modderkruiper is volgens Econsultancy dan ook niet noodzakelijk.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er is een aantal bepalende factoren voor een libellenhabitat. De belangrijkste daarvan is de aanwezigheid van stilstaand of stromend water. Libellen zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. De larven leven onder water, de volwassen dieren leven boven water. Sommige soorten komen alleen in stilstaand water voor, andere alleen in stromend water. Daarnaast is het van belang of het water tijdelijk of permanent aanwezig is. Tot slot is de samenstelling van het water belangrijk. Voor de beschermde soorten geldt dat het habitat bestaat uit stromend water (beken of rivieren) en meren en plassen, veelal in veengebieden. Ook de aanwezigheid van vegetatie is een bepalende factor.

De Peelse Loop en aangrenzende poelen vormen een geschikt leefgebied voor libellen. Het betreft vooral algemene soorten, maar ook soorten van de Rode Lijst, zoals glassnijder en bruine winterjuffer zijn waargenomen (Staro 2006). De soorten die binnen de Flora- en faunawet bescherming genieten zijn zeldzaam en veelal gebonden zijn aan specifieke omstandigheden, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. De Peelse Loop vormt geen geschikt habitat voor beschermde soorten libellen.

Overigens heeft de ingreep geen negatieve invloed op het habitat voor de soortgroep. Tijdens de werkzaamheden kan schade aan individuen worden voorkomen door buiten de voortplantingstijd te werken (ecologisch werkprotocol). Na afloop van de werkzaamheden zal het habitat voor libellen op de onderzoekslocatie verbeterd zijn.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Dit betekent dat zowel de rupsen, poppen als vlinders moeten kunnen overleven. Voor de vlinders geldt dat er een geschikte temperatuur en luchtvochtigheid aanwezig moet zijn, dat wordt beïnvloed door aanwezigheid van vegetatie. Als voedsel dienen waardplanten voor de rupsen en nectarplanten voor de vlinders aanwezig te zijn. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort. Voor algemene soorten zijn er op de onderzoekslocatie goede omstandigheden, met name langs de Peelse Loop. Het habitat voor de soortgroep zal door de ingreep verbeteren.

Overige ongewervelden

Overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, zijn niet op de onderzoekslocatie te verwachten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

Er zijn tijdens de veldbezoeken geen mierennesten aangetroffen. De nesten van een aantal algemene soorten is middels de zorgplicht beschermd.

5.6 Vaatplanten

Door Staro is in 2006 een inventarisatie naar planten uitgevoerd. Destijds is een aantal soorten van de Rode Lijst waargenomen, alsmede een aantal soorten die beschermd zijn middels de Flora- en faunawet. Het betreft de licht beschermde brede wespenorchis, grasklokje en de strenger beschermde soorten prachtklokje (buiten de huidige onderzoekslocatie), wilde gagel en wilde marjolein.

Op 22 mei 2013 is de onderzoekslocatie opnieuw onderzocht op aanwezigheid van beschermde planten. Het beeld dat door Staro in 2006 werd geschetst dat er op het weiland in het bos ten westen van de Handelseweg een zaadmengsel is toegepast, waar wilde marjolein deel van uitmaakt wordt bevestigd. De combinatie met blauwe lupine, echte koekeksbloem, gewone margriet en grote ratelaar wijst in die richting. De beschermde status van de wilde marjolein komt hierdoor te vervallen.

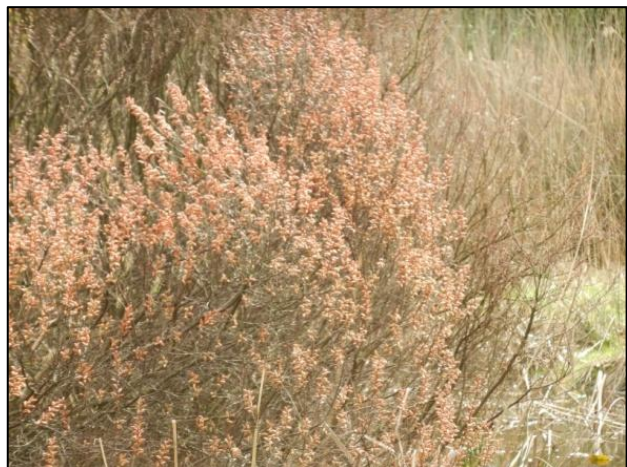
De enige plantensoort van tabel 2 die binnen de onderzoekslocatie is aangetroffen is de wilde gagel (zie figuur 24). Aangezien deze in het kader van natuurontwikkeling zijn aangeplant is een ontheffing bij het aantasten van groeiplaatsen niet noodzakelijk. Mogelijk kunnen de groeiplaatsen worden ontzien

De huidige groeiplaatsen zijn ten zuiden van de Peelse Loop en rond de poel ten westen van de Handelseweg (zie figuur 25). In 2005 is de soort ook waargenomen ter hoogte van de Lieve Vrouwensteeg. Deze groeiplaats is in 2013 niet meer aangetroffen. Ter plaatse was de vegetatie afgezet.

De overige beschermde planten binnen de onderzoekslocatie, zoals brede wespenorchis, vallen alle onder beschermingscategorie 1, zodat bij ruimtelijke ingrepen een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet geldt.

Figuur 23. Echte koekeksbloem, blauwe lupine en grote ratelaar (wei in bosperceel)

Figuur 24. Wilde gagel, een in het gebied aangeplante soort.

Figuur 25. Groeiplaatsen wilde gagel

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Inleiding

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden of kan er sprake zijn van negatieve gevolgen voor door de wetgever vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en overige natuurwetgeving en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen en ontheffingen.

De gemeente Gemert-Bakel werkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. Dit betekent dat voor een aantal soorten (tabel 1 en 2) geen ontheffing hoeft worden aangevraagd indien wordt voldaan aan de voorwaarden in de gedragscode. Hierbij is onder andere het opstellen van een ecologisch werkprotocol van belang. In een dergelijk werkprotocol dient minimaal te worden opgenomen:

- het voorkomen van schade aan de leefgebieden en vaste verblijfplaatsen van vogels en tabel-2 en tabel-3 soorten;
- de fasering van de werkzaamheden, rekening houdend met de kritische perioden van de te beschermen soorten;
- de natuursparende werkwijze en inzet van materieel;
- het markeren van nesten, holen, groeiplaatsen e.d. voor het uitvoerend personeel;
- het voorkómen van vestiging van beschermde soorten vóór de start en tijdens de werkzaamheden;
- een passende werkwijze indien tijdens de werkzaamheden toch een beschermde soort wordt aangetroffen.

6.2 Flora- en faunawet

6.2.1 Broedvogels

De te amoveren bebouwing biedt onderdak aan huismussen. De aantallen en locaties van de nesten kon niet worden vastgesteld in verband met het ontbreken van toestemming voor betreding. Dit zal in een later stadium, ter onderbouwing van maatregelen in het kader van een ontheffingsaanvraag of het opstellen van een ecologisch werkprotocol voor de soort moeten worden onderzocht. Ook zal vastgesteld moeten worden dat zich in de particuliere tuinen geen nesten van sperwer of ransuil bevinden. Bovendien zal op de nog niet beoordeelde terreindelen vastgesteld moeten worden of er een roestplaats van ransuilen aanwezig is. Dit laatste dient bij voorkeur in de winter te worden uitgevoerd.

Onderzoek naar de aantallen en soorten broedvogels uit de beschermingscategorie 5 wordt aanbevolen. Afhankelijk van de uitkomst van nader onderzoek kan ontheffingsaanvraag voor soorten anders dan de huismus aan de orde zijn. Voor overige soorten is het werken buiten het broedseizoen voldoende om overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van broedvogels te voorkomen.

6.2.2 Vleermuizen

De functie die het gebied voor vleermuizen heeft of kan hebben is divers. De functie als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen is reeds aangetoond, evenals de functie als vliegroute. Aanvullend onderzoek is echter noodzakelijk om de functie vliegroute te actualiseren, het type verblijfplaats vast te stellen en om vast te stellen of de te amoveren bebouwing een verblijfsfunctie voor vleermuizen hebben. Verder zal het gebruik van de te kappen holtebomen door vleermuizen in beeld gebracht moeten worden. Tot slot zal duidelijk moeten worden in hoeverre de te kappen bospercelen een functie als foerageergebied hebben.

Afhankelijk van de uitkomst van het nader onderzoek kan ontheffingsaanvraag aan de orde zijn. Vooralsnog is dit aan de orde voor het verstoren van een vliegroute langs de Lieve Vrouwensteeg. In het ontwerp van het tracé zal naar verwachting rekening gehouden moeten worden het passeerbaar blijven van de kruising met deze zandweg.

6.2.3 Overige zoogdieren

Door de kap van bomen gaan er nesten en een deel van het leefgebied van de eekhoorn verloren. Door te werken volgens de gedragscode kunnen naar verwachting negatieve effecten worden uitgesloten, aangezien slechts een beperkt deel van het leefgebied verloren gaat. Een ontheffingsaanvraag is bij het werken conform de gedragscode niet nodig.

6.2.4 Amfibieën

Het kan worden aangenomen dat het te kappen bosperceel ten westen van de Handelseweg leefgebied vormt voor de Alpenwatersalamander. Het werken volgen een gedragscode is hier noodzakelijk. In een ecologisch werkprotocol dienen compenserende maatregelen te worden geformuleerd. Een ontheffingsaanvraag is bij het werken conform de gedragscode niet nodig.

6.3 Algemene zorgplicht

Voor algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren, amfibieën, vissen en ongewervelde dieren geldt de algemene zorgplicht, die er ondermeer in voorziet dat al het redelijkerwijs mogelijke dient te worden gedaan om het doden van individuen te voorkomen.

Door de aanwezigheid van een groot aantal minder streng beschermde soorten is het rekening houden met de algemene zorgplicht een complex geheel. Voor de meeste soortgroepen geldt dat overtreding van de Flora- en faunawet wordt voorkomen door rekening te houden met voor de soort gevoelige periodes, zoals ei-afzet, broedseizoen, jongenperiode, winterslaap etc.

Behalve algemene soorten zijn er ook minder algemene of zeldzame soorten die in het gebied aanwezig zijn of aanwezig kunnen zijn. Te denken valt aan de waterspitsmuis, een soort waarvan de aanwezigheid moeilijk kan worden aangetoond, maar waarvan het habitat op de onderzoekslocatie wel geschikt is.

Al deze randvoorwaarden kunnen het beste worden uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol. Hierin staat beschreven op welke wijze er rekening gehouden kan worden met algemene soorten. Het betreft een belangrijk document voor de onderlinge afstemming van de werkzaamheden en de planning er van en zal in nauw overleg met de initiatiefnemer moeten worden opgesteld.

Behalve op de planning zal de algemene zorgplicht ook van invloed zijn op het ontwerp van het tracé. Met name amfibieën zullen in de huidige situatie zich verplaatsen van en naar de Peelse Loop. Om verkeersslachtoffers te voorkomen zijn speciale maatregelen noodzakelijk.

6.4 Gebiedsbescherming

Voor ingrepen in de EHS geldt het “Nee-tenzij principe”. Initiatiefnemers van ingrepen binnen de EHS dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De onderzoekslocatie zelf behoort deels tot de Ecologische Hoofdstructuur, waardoor er een onderzoeksverplichting is op de effecten van de ingreep op de kernkwaliteiten van het betreffende EHS-gebied. De wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS in de provincie Noord-Brabant zijn vastgelegd in het Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant.

Aangezien vooraf al vast staat dat er negatieve effecten zijn te verwachten, immers er gaat oppervlakte EHS verloren, zal er aan de provincie een verzoek tot herbegrenzing moeten worden gedaan.

Onderdeel van een compensatieplan is de beschrijving van de huidige ecologische functies. Opgemerkt wordt dat, voor een goede beschrijving van de ecologische uitgangssituatie, aanvullend onderzoek naar het gebruik van het bosgebied door vleermuizen en broedvogels meer informatie zal opleveren die gebruikt kan worden om een compensatieplan op te stellen.

Door de gemeente Gemert-Bakel is met de provincie Noord-Brabant reeds een overleg gevoerd en een compensatieplan opgesteld.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Gemert-Bakel een quickscan flora en fauna uitgevoerd ter plaatse van het tracé van de Randweg Noord-Om te Gemert in de gemeente Gemert-Bakel.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De initiatiefnemer is voornemens het bestaande tracé van de N272 te verlengen en aan te laten sluiten aan de Boekelseweg. Tevens zal de Peelse Loop worden gehermeanderd.

Ten behoeve van de aanleg zullen bomen worden gekapt en gebouwen worden geamoveerd. Verder zullen graafwerkzaamheden aan de Peelse Loop plaatsvinden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel IV. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is verkort weergegeven welke maatregelen te treffen zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel IV. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor beschermde soorten en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag (*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	ja	ja	ja	ja	onderzoek nestplaats huismus, sperwer, ransuil, slaapplaats ransuil in particuliere tuinen en gebruik hollenbroeders bos
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	ja	mogelijk	onderzoek naar verblijfplaatsen in holtebomen en te amoveren bebouwing
	foerageergebied	ja	mogelijk	ja	mogelijk	Peelse Loop en bosgebieden
	vliegroutes	ja	ja	ja	ja	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	nee	nee**	nesten en leefgebied eekhoorn
Amfibieën		ja	ja	nee	nee**	leefgebied Alpenwatersalamander, zorgplicht algemene soorten, gevolgen voor ontwerp
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		ja	ja	nee	nee**	kleine modderkruiper, zorgplicht bierpje
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	nee	-
Ongewervelden		nee	nee	nee	nee	
Vaatplanten		ja	mogelijk	nee	nee	groeiplaatsen wilde gagel aangeplant
Gebiedsbescherming		Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000		nee	nee	nee	nee	-
EHS		ja	ja	ja***	ja	waarschijnlijk saldering noodzakelijk

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrictlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan kunnen vooraf door Dienst Regelingen ter goedkeuring worden voorgelegd, middels een ontheffingsaanvraag. Deze aanvraag wordt alleen in behandeling genomen als er een volledig onderzoek is uitgevoerd.

** Werkzaamheden kunnen uitgevoerd worden onder gedragscode, er dient wel een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

*** Er is een compensatieplan opgesteld in overleg met de provincie Noord-Brabant.

Econsultancy
Boxmeer, 21 juni 2013

LITERATUUR

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.

Delft, Van J.J.C.W. en Schuitema W. (2005) Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON.

Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.

Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Staro bos- en natuurbeheer, 2006, Flora en fauna onderzoek, onderzoeksgebied Doonheide te Gemert, januari 2006.

Staro bos- en natuurbeheer, Quickscan natuurwaarden plus, Onderzoeksgebied Noord-om Gemert, juni 2008.

INTERNET

www.brabant.nl (gegevens vaatplanten, EHS)

www.zoogdieratlas.nl

www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

AANVULLEND VELDONDERZOEK
RANDWEG NOORD-OM
TE GEMERT
GEMEENTE GEMERT-BAKEL

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Aanvullend veldonderzoek Randweg Noord-Om te Gemert in de gemeente Gemert-Bakel

Opdrachtgever	Gemeente Gemert-Bakel Ridderplein 1 5421 CV Gemert
Project	GBA.GEM.ECO2
Rapportnummer	13055614
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	26 november 2014
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	9
	4.1 Broedvogels	9
	4.2 Vleermuizen	11
	4.3 Steenmarter	14
5	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	15
	5.1 Broedvogels	15
	5.2 Vleermuizen	16
	5.3 Steenmarter	17
6	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	18

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Gemert-Bakel opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend veldonderzoek ten behoeve van de Randweg Noord-Om te Gemert in de gemeente Gemert-Bakel.

Het aanvullend veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanleg van de randweg Noord-Om en de hermeandering van de Peelse Loop.

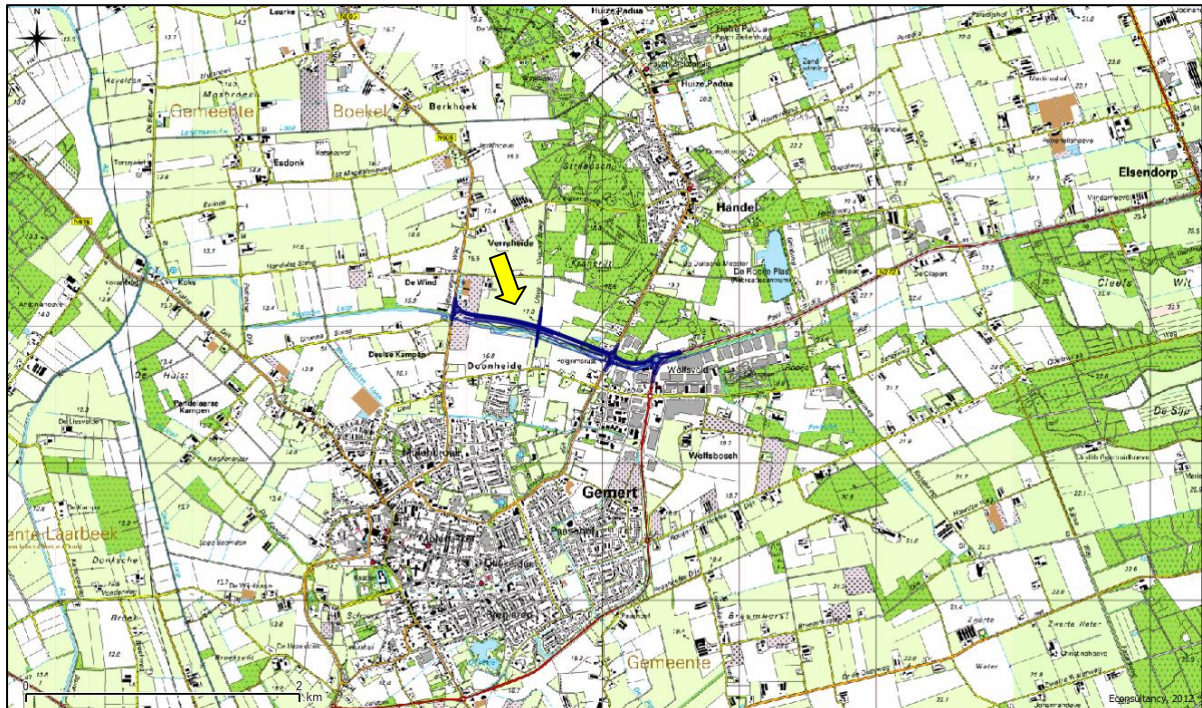
De aanleiding van het aanvullend veldonderzoek zijn de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy op 29 januari 2013 ter plaatse van de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 13023080 GBA.GEM.ECO, d.d. 21 juni 2013). Uit de quickscan is gebleken dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, ten aanzien van huismus, gierzwaluw, overige beschermde broedvogels, vleermuizen en steenmarter het verkrijgen van meer informatie noodzakelijk is. De informatie uit dit aanvullend onderzoek kan worden gebruikt om eventueel noodzakelijke mitigerende maatregelen te kunnen bepalen.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

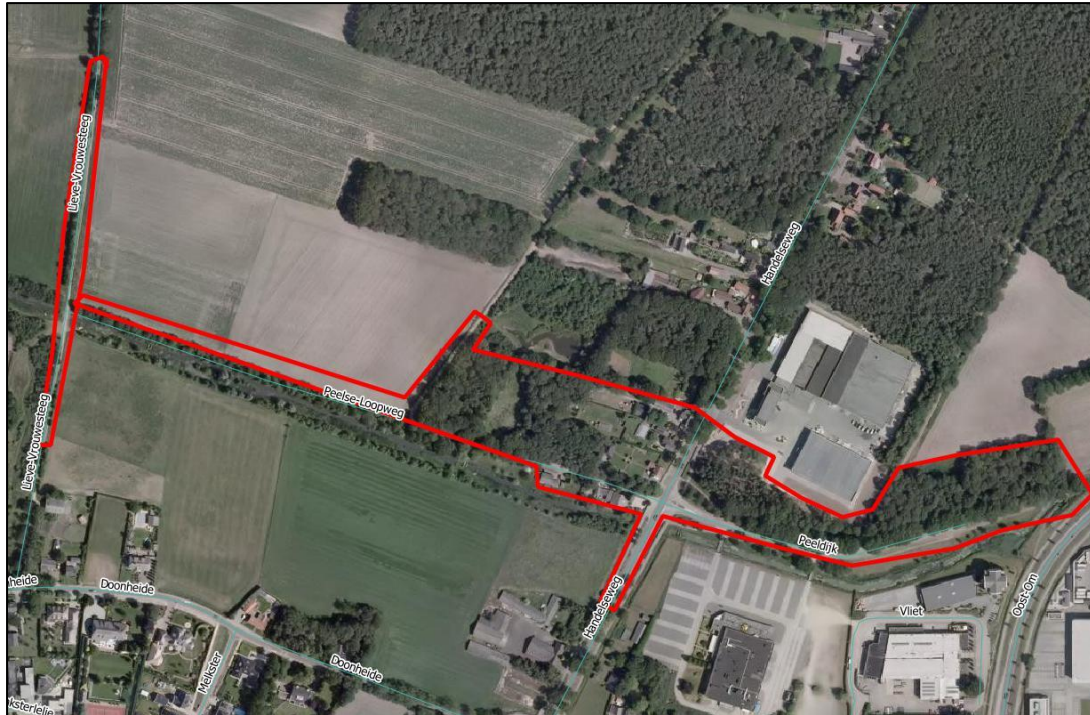
Het plangebied (± 16 ha) voor de Randweg Noord-Om ligt direct ten noorden van de bebouwde kom van Gemert in de gemeente Gemert-Bakel. Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 51 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van de westzijde van het tracé $X = 175.900$, $Y = 398.120$. De coördinaten van het oostelijk deel zijn $X = 177.480$, $Y = 397.780$.

Figuur 1. Topografische ligging plangebied (blauw).

Het westelijk deel van de planlocatie bevindt zich in agrarisch gebied (akkers en weiland) en kruist het zandpad aan de Lieve Vrouwesteeg. De beek de Peelse Loop, aan de zuidzijde van het tracé, is beeldbepalend in het gebied. Aan de westkant stroomt de beek met beekbegeleidende beplantingen door het open landschap. Aan de oostkant volgt de beek de Peeldijk langs een bedrijventerrein. Kenmerkend is de zware wegbeplanting en oude bosopstand langs de Peeldijk. Het oostelijk deel van de planlocatie kruist de Peelse Loopweg en Handelseweg met aanliggende woonhuizen met siertuinen/erven, waarvan een deel zal dienen te worden geamoveerd.

De aanvullende onderzoeken uit onderhavige rapportage hebben betrekking op het gedeelte van het tracé tussen de westelijk gelegen Lieve Vrouwensteeg en de oostelijk gelegen Randweg Oost-Om in Gemert. In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van het plangebied middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Peelse Loop.

Figuur 4. Agrarisch gebied.

Figuur 5. Lieve Vrouwensteeg.

Figuur 6. Bebouwing Handelseweg.

Figuur 7. Fietspad.

Figuur 8. Peelse Loop, ter hoogte van N272.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens het bestaande tracé van de N605 te verlengen en aan te laten sluiten op de N272. Tevens zal de Peelse Loop worden gehermeanderd. Ten behoeve van de aanleg zullen bomen worden gekapt en gebouwen worden geamoveerd. Verder zullen graafwerkzaamheden aan de Peelse Loop plaatsvinden.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, ten aanzien van huismus, gierzwaluw, overige beschermde broedvogels, vleermuizen en steenmarter het verkrijgen van meer informatie noodzakelijk is.

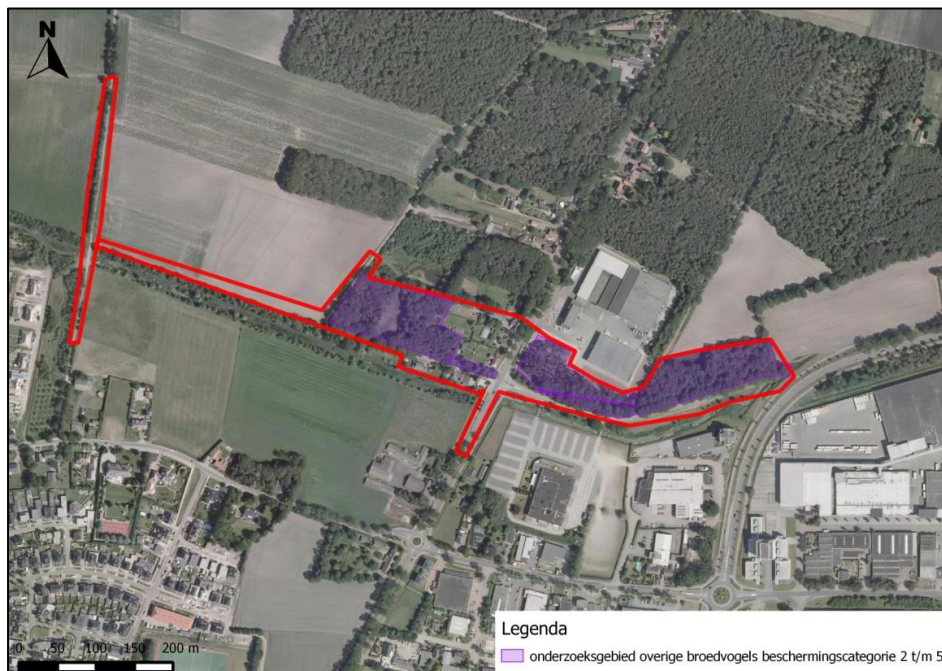
Voor de **huismus** zijn conform de soortenstandaard voor de huismus (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, maart 2014) drie veldbezoeken uitgevoerd gedurende de ochtenduren, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Deze zijn uitgevoerd op 30 april, 14 mei en 2 juni 2014. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve de bebouwing op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van huismussen of geschiktheid van de bebouwing voor huismus (figuur 9).

Voor de **gierzwaluw** zijn in de periode van juni tot half juli drie aanvullende veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen rondom de bebouwing in het plangebied (figuur 9). Deze zijn uitgevoerd op 11 juni, 2 juli en 12 juli 2014. De veldbezoeken hebben gedurende de avondschemering voor zonsondergang plaatsgevonden. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in de soortenstandaard van de gierzwaluw (Rijksdienst van Ondernemend Nederland, versie maart 2014). In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het "gieren" van langs vliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avond-schemering vaak invliegende vogels waar te nemen.

Figuur 9. Onderzochte gebieden op huismus en gierzwaluw op en rondom de planlocatie.

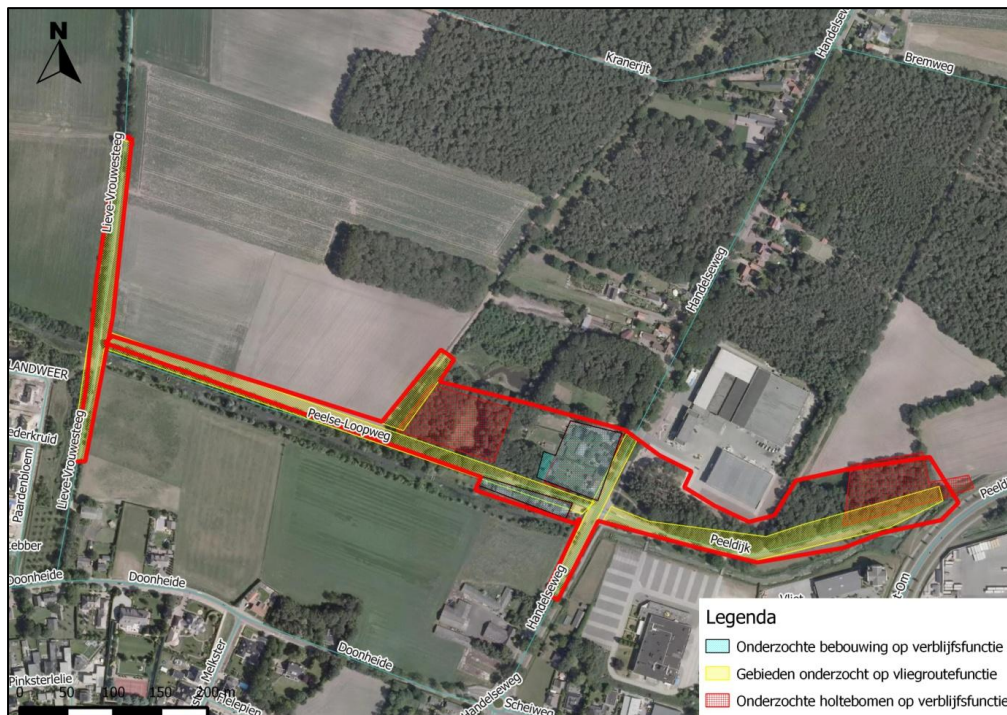
Voor **overige broedvogels uit beschermingscategorie 2 t/m 5** zijn tussen begin april en half juni drie veldbezoeken uitgevoerd gedurende de ochtend (zie tabel I). Hierbij zijn de tuinen en aanwezige bospercelen binnen het plangebied (figuur 10) onderzocht op de aanwezigheid van nesten van deze soorten of sporen, zoals braakballen, ruiveren of uitwerpselen, die erop duiden dat het plangebied een andere belangrijke functie heeft voor broedvogels uit beschermingscategorie 2 t/m 4 als ransuil en sperwer. Tevens is een inventarisatie uitgevoerd van de aanwezige aantallen en soorten broedvogels van categorie 5 in de tuinen en bospercelen door middel van een territoriumkartering.

Figuur 10. Onderzochte bospercelen en tuinen op overige broedvogels uit beschermingscategorie 2 t/m 5.

Voor het **vleermuizen** onderzoek is het plangebied opgedeeld in drie onderzochte deelgebieden (figuur 11). Deze onderzochte deelgebieden zijn: 1. Aanwezige woningen met bijbehorende tuinen binnen het plangebied met een potentiële verblijfsfunctie voor gebouwbewonende soorten als laatvlieger en gewone dwergvleermuis. 2. Bosgebieden met potentiële verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen, als rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis, door de aanwezigheid van geschikte holtes. 3. Gebieden onderzocht op potentiële vliegroudefunctie binnen de planlocatie. Dit betreft ten eerste de Lieve Vrouwensteeg, inclusief Peelse Loop ten westen van Peelse Loopweg, en ten tweede de bomenlaan langs de Peeldijk.

In totaal zijn tien veldbezoeken uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken (mei – september 2014). Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Winterverblijfplaatsen zijn echter zeer lastig vast te stellen dan wel uit te sluiten, hieromtrent kunnen vooralsnog alleen aannames worden gedaan. Naast kraam- en paarverblijfplaatsen is het aanvullende onderzoek ook gericht op de functie zomerverblijfplaats. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bomen of bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Figuur 11. Onderzochte gebieden op verblijfsfunctie en vliegroudefunctie voor vleermuizen.

Tijdens de veldbezoeken is gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen rondom de bebouwing en bomen met potentiële verblijfplaatsen. Daarnaast is gelet op foeragerende en passerende vleermuizen om duidelijkheid te krijgen over een mogelijke essentiële foerageerfunctie of een vaste vliegroudefunctie op de onderzoekslocatie. De veldbezoeken zijn in de ochtenduren voor zonsopkomst of in de avonduren na zonsondergang uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen gunstig. De buitentemperaturen lagen tussen de 12°C en 18°C, de windsnelheid bedroeg maximaal 2 Bft. Tijdens de veldbezoeken was het geheel droog. De weersomstandigheden voldoen hierbij aan de protocollaire eisen: temperatuur niet lager dan 12°C, de windsnelheid beneden de 5 Bft en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x) met opname-mogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitsel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

De geleverde onderzoeksinspanning is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 27 maart 2013), dat is opgesteld door het vleermuisvakbureau van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdierverseniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomer-, kraam- en paarverblijfplaats, foerageergebied en vliegroudefunctie voor de soorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid, dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan echter nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de minimaal verplichte onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten wordt uitgesloten, zou een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende moeten worden aangemerkt.

Voor **steenmarter** is eenmalig een intensieve inspannende inspectie uitgevoerd, waarbij alle geschikte bebouwing grondig is onderzocht op verblijfsindicaties van een steenmarter.

Tabel I geeft een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken ten behoeve van de ecologische aanvullende onderzoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen <i>verblijfplaats bebouwing</i>	tijdstip	-	2 x avond en 1 x ochtend		-	2 x avond	
	datum		11 juni en 11 juli 2014 (avond) en 17 juni 2014 (ochtend)			9 september en 29 september 2014	
	functie		zomer- en kraamverblijf			paar/baltsverblijf	
vleermuizen <i>verblijfplaats holtebomen</i>	tijdstip	-	2 x avond en 1 x ochtend		-	2 x avond	
	datum		31 mei, en 4 juli 2014 (avond) en 7 juni 2014 (ochtend)			11 september en 29 september 2014	
	functie		zomer- en kraamverblijf			paar/baltsverblijf	
vleermuizen <i>vliegroute</i>	tijdstip		2 x avond	-			2 x avond
	datum		29 en 31 mei 2014				9 september en 11 september 2014
	functie		vliegroute				vliegroute
huismus	tijdstip	3 x ochtend	-				
	datum	30 april, 14 mei en 2 juni 2014					
	functie	territorium					
overige broedvogels	tijdstip		3 x ochtend		-		
	datum		14 mei, 2 juni en 11 juni 2014				
	functie		territorium				
steenmarter	tijdstip	-	1 x avond	-			
	datum		11 juni 2014				
	functie		verblijfplaats				

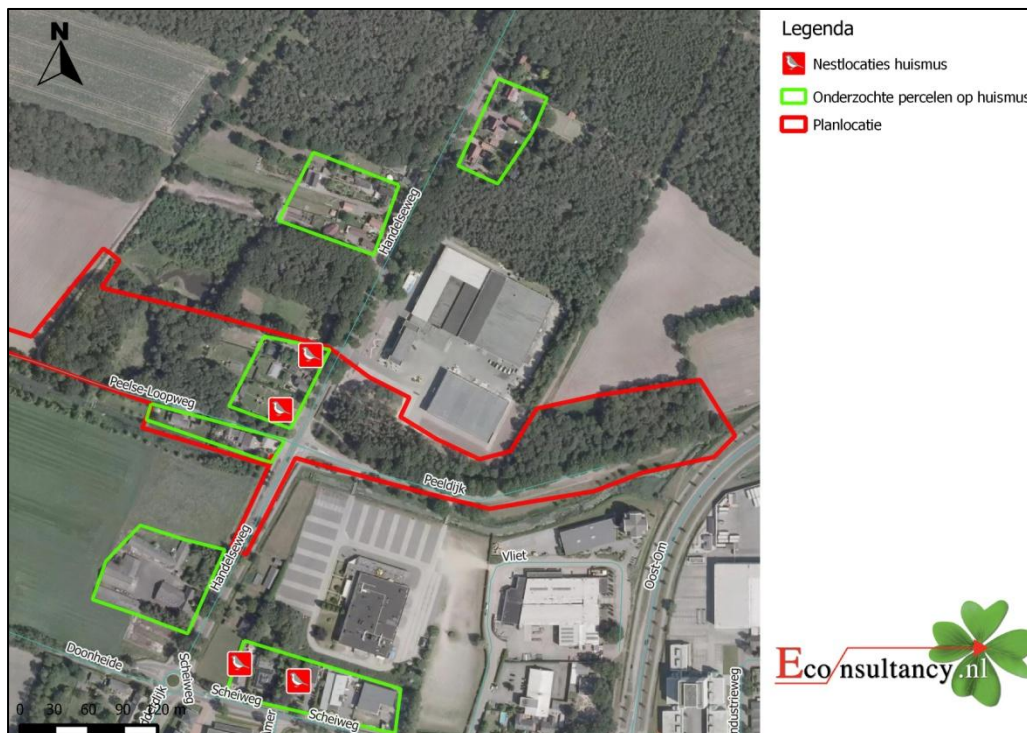
4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Broedvogels

Huismus

Huismussen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen, welke zij via de dakgoot kunnen bereiken. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar veelal bij de bebouwing waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak van de aanwezige bebouwing een nestplaats bevindt.

In totaal zijn 2 nestlocaties van huismus vastgesteld binnen het plangebied. Figuur 12 geeft een overzicht van de nestlocaties van huismus binnen het plangebied en in de omgeving weer. Tijdens de veldbezoeken op 14 mei 2014 en op 2 juni 2014 zijn mannetjes huismussen roepend waargenomen in de tuinen van de woningen in het plangebied ter plaatse van Handelseweg 18 (1 mannetje) en Handelseweg 24 (1 mannetje). Op circa 200 meter ten zuiden van het plangebied zijn tevens roepende mannetjes huismussen waargenomen bij de woningen ter plaatse van de Scheiweg 2 (2 mannetjes) en de Scheiweg 6 (3 mannetjes). Op of rondom de woningen liggend aan de Handelseweg ten noorden van het plangebied zijn geen huismussen aangetroffen.

Figuur 12. Waarnemingen van nestlocaties van de huismus op de onderzoekslocatie.

Gierzwaluw

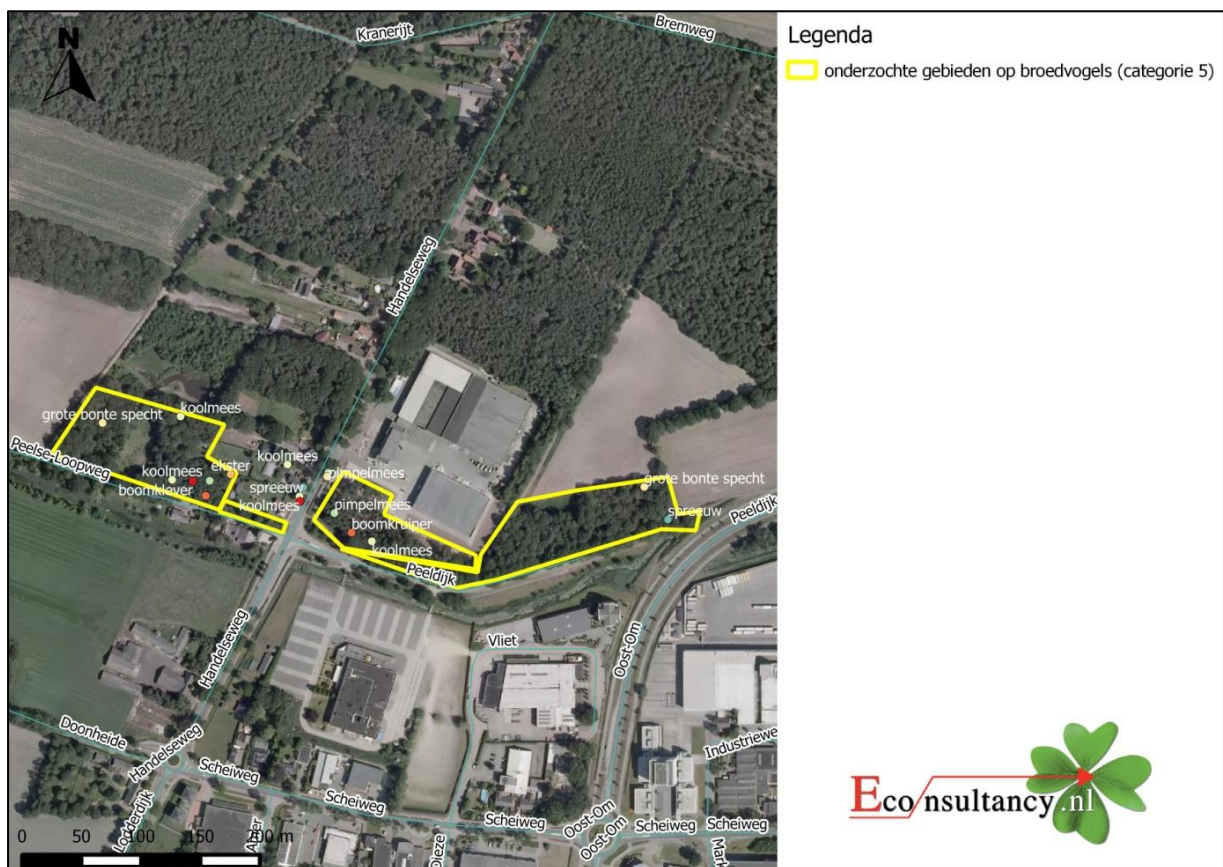
Gierzwaluwen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen en openingen onder boeidelen. Gierzwaluwen vliegen gegroepeerd met hoge snelheden tussen de gebouwen door en vliegen daarbij plotseling ergens binnen. Op de onderzoekslocatie zijn gedurende de veldbezoeken die plaatsvonden tijdens het broedseizoen geen in- of uitvliegende gierzwaluwen waargenomen rondom de aanwezige bebouwing. Tevens zijn tijdens de veldbezoeken geen gierzwaluwen in de omgeving waargenomen.

Verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen van gierzwaluw is door de voorgenomen ingreep dan ook niet aan de orde.

Overige broedvogels uit beschermingscategorie 2 t/m 5

Voor de broedvogels behorende tot de beschermingscategorie 2 t/m 4 als sperwer en ransuil geldt dat in de aanwezige tuinen van de woningen alsmede in de onderzochte bospercelen binnen het plangebied geen nesten van deze soorten zijn aangetroffen. Tevens zijn gedurende de veldbezoeken geen individuen of sporen, zoals braakballen, ruiveren of krijtsporen, aangetroffen die erop duiden dat het plangebied een essentiële functie heeft voor een broedvogel binnen de beschermingscategorieën 2 t/m 4.

Tijdens de veldbezoeken zijn wel verscheidene nesten aangetroffen van broedvogels behorend tot beschermingscategorie 5. De waargenomen broedvogels binnen de bospercelen betreffen drie territoria van koolmees, één van pimpelmees, één van boomklever, twee van boomkruiper, één van spreeuw, twee van grote bonte specht en één van ekster (figuur 13). Daarnaast zijn in de directe omgeving van het plangebied ook nog territoria van koolmees, spreeuw, pimpelmees en grote bonte specht vastgesteld.

Figuur 13. Vastgestelde territoria van broedvogelsoorten van beschermingscategorie 5 binnen de bospercelen in het plangebied.

4.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Bij de veldbezoeken is gedurende de kraamperiode zowel bij de woning ter plaatse van Handelseweg 24 als Peelse Loopweg 4 één uitvliegende en invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen bij de aanwezige bebouwing (figuur 14). Tevens is bij beide locaties een baltsend mannetje waargenomen gedurende de paarperiode rondom de aanwezige bebouwing. Bij de bebouwing van zowel Handelseweg 24 als Peelse Loopweg 4 is dan ook sprake van een zomer- en paarverblijf van de gewone dwergvleermuis. Aangezien het slechts één enkel exemplaar betreft per locatie en er tijdens de uitgevoerde veldbezoeken gedurende de kraamperiode geen uitvliegende of invliegende vleermuizen op andere plekken zijn aangetroffen kan een kraamverblijfplaats binnen het plangebied worden uitgesloten. Gezien de aanwezigheid van zomer- en paarverblijfplaatsen bij de bebouwing is het niet uit te sluiten dat de bebouwing gebruikt wordt door enkele gewone dwergvleermuizen als winterverblijfplaats. Beide vleermuizen hadden hun verblijfplaats aan de buitenzijde van de muren van gebouwen, respectievelijk achter een luik en achter een muurdecoratie. Deze verblijfplaatsen zijn niet vorstvrij en niet geschikt als overwinteringsplek voor vleermuizen. Het is dus onbekend of in het plangebied vleermuizen overwinteren. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats zijn niet aangetroffen.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen in- en/of uitvliegende vleermuizen of zwermende vleermuizen waargenomen rondom de vleermuisgeschikte holtebomen binnen het plangebied. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan met voldoende zekerheid worden vastgesteld dat de holtebomen binnen het plangebied geen functie hebben als vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Kap van de bomen zal dan ook niet leiden tot verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

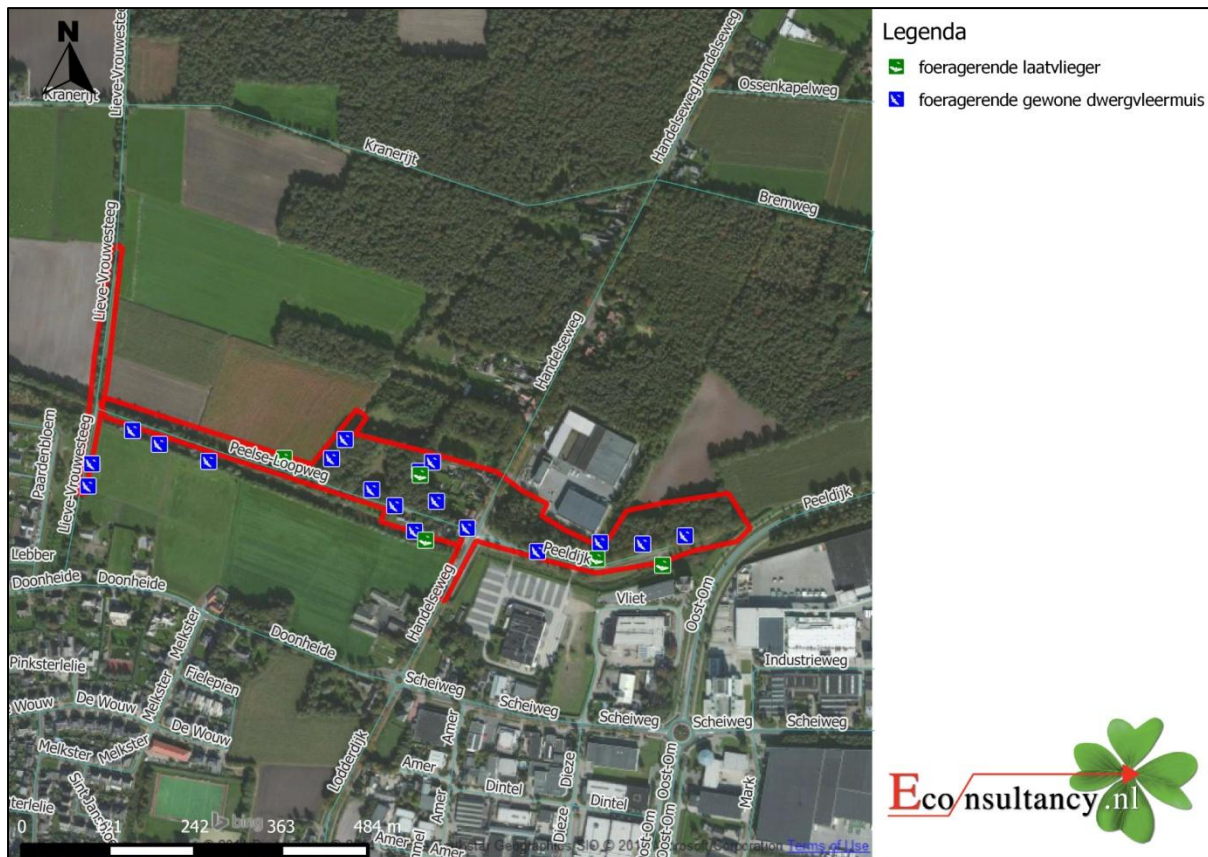
Tijdens de veldbezoeken zijn geen invliegende, uitvliegende, zwermende of gevel grijpende vleermuizen waargenomen in de directe omgeving van het plangebied. Wel is een baltsende gewone dwergvleermuis rondom het bedrijfspand van de kozijnenfabriek waargenomen, vermoedelijk met zijn verblijfplaats in het desbetreffende bedrijfspand. Gezien de afstand tot deze bedrijfsbebouwing en de aard van ingreep is het niet te verwachten dat deze gewone dwergvleermuis verstoring zal ondervinden van de voorgenomen ingrepen binnen het plangebied. Het kan dan ook uitgesloten worden dat aanwezige verblijfplaatsen in de omgeving verstoring zullen ondervinden van de voorgenomen ingreep.

Figuur 14. Verblijfplaatsen van vleermuizen op de onderzoekslocatie.

Foeragerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken gedurende de kraam-, zomer- en paarperiode zijn verspreid over het plangebied foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen rondom de aanwezige bospercelen, tuinen en bomenrijen. Tevens zijn op vier plekken foeragerende laatvliegers waargenomen verspreid over het plangebied (figuur 15). Bij kap van aanwezige bomen is dan ook sprake van verlies van oppervlakte foerageergebied. Echter, gezien de aanwezigheid van voldoende alternatieve foerageermogelijkheden in vorm van boombeplanting en bospercelen in de omgeving, zal er geen sprake zijn van verstoring van essentieel foerageergebied van vleermuizen zolang deze foerageergebieden te bereiken blijven voor de in de omgeving verblijvende vleermuizen.

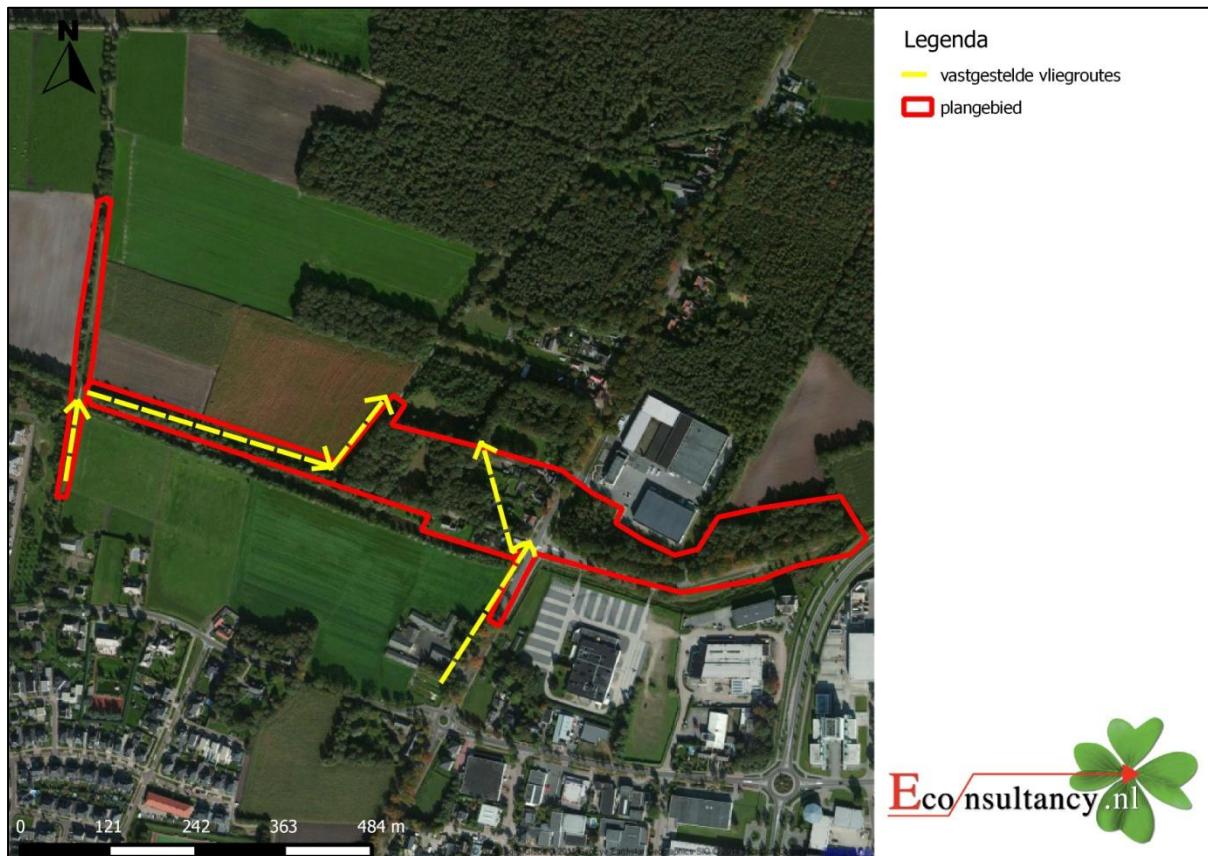

Figuur 15. Waargenomen foeragerende vleermuizen binnen het plangebied.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Tijdens de kraam-, zomer- en paarperiode zijn maximaal 30 gewone dwergvleermuizen en 30 laatvliegers waargenomen vliegend langs de Handelweg vanuit zuidelijk richting naar noordelijk gelegen foerageergebieden. Met name de gewone dwergvleermuizen vlogen langs de aanwezige bomenrijen aan weerszijde van de Handelweg ten zuiden van de Peeldijk. Deze bomenrijen maken dan ook deel uit van een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Tevens vlogen gedurende de veldbezoeken een aantal van maximaal 15 gewone dwergvleermuizen en 5 laatvliegers vanaf de bomenrij langs het zuidelijke deel van de Lieve Vrouwensteeg, via de boombeplanting aan weerszijde van de Peelse Loop langs de bosrand in noordelijk richting. Gezien het aantal aangetroffen individuen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger gedurende de kraam-, zomer- en paarperiode mag aangenomen worden dat hier ook sprake is van een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Figuur 16. Vastgestelde vliegroutes voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

4.3 Steenmarter

De aanwezige schuren zijn mogelijk geschikt als vaste verblijfplaats voor steenmarter. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Tijdens de inspannende inspectie zijn geen sporen aangetroffen welke duiden op gebruik van de onderzoekslocatie door steenmarter. Op basis van deze gegevens is het dan ook uit te sluiten dat steenmarter een vaste rust- en verblijfplaats heeft op de onderzoekslocatie.

5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

5.1 Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maakt enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maakt ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Voor broedvogels behorende tot beschermingscategorie 5 geldt enkel jaarronde bescherming wanneer sprake is van bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Indien hier geen sprake van is, is overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Huisemus

Bij de bebouwing in het plangebied zijn 2 huismusterritoria vastgesteld. De nesten van huismussen zijn jaarrond beschermd. De voorgenomen sloop van de aanwezige woning ter plaatse van Handelseweg 18 betekent een verstoring van de nesten, en daarmee een overtreding van de Flora- en faunawet. Geadviseerd wordt om mitigerende maatregelen te treffen om de functionaliteit van de onderzoekslocatie voor het paartje huismussen te allen tijde te garanderen. Zowel gedurende de sloopwerkzaamheden als in de toekomstige situatie. De maatregelen conform de soortenstandaard voor huismus van het Ministerie van EZ kunnen daarbij als richtlijn gelden. Deze maatregelen dienen vastgelegd te worden in een ecologisch projectplan.

Het ecologisch projectplan bevat de te nemen maatregelen ten aanzien van vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde soorten op de projectlocatie. De te nemen maatregelen zijn in te delen in de volgende stappen:

- a. eventueel alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. werkzaamheden niet uitvoeren in de kwetsbare periode van de huismus, of bebouwing ongeschikt maken voor huismussen voor aanvang broedseizoen;
- c. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor beschermde soorten creëren.

Gierzwaluw

Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de bebouwing binnen het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats betreft van de gierzwaluw. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van de gierzwaluw is niet aan de orde. Het wettelijk verplicht treffen van maatregelen ten aanzien van de gierzwaluw is niet aan de orde.

Overige broedvogels uit beschermingscategorie 2 t/m 5

Voor overige broedvogels uit beschermingscategorie 2 t/m 4 als sperwer en ransuil geldt tevens dat op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats betreft of deel uitmaakt van het essentieel foerageergebied van deze soorten. Bij de geplande sloop van bebouwing en kap van aanwezige bomen is dan ook geen sprake van verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van de deze soorten is dan ook niet aan de orde.

Binnen het plangebied zijn wel verscheidene territoria en/of nesten van broedvogels aangetroffen behorende tot beschermingscategorie 5. Het betreffen nesten van koolmees, pimpelmees, boomkluver, boomkruiper spreeuw, ekster en grote bonte specht. Gezien het geringe aantal nesten van deze broedvogels binnen het plangebied tezamen met het groot oppervlak aan alternatief nesthabitat in de directe omgeving is geen sprake van bijzondere omstandigheden die in dit geval jaarrond beschermde status rechtvaardigen van de nesten van bovengenoemde soorten. Wel geldt dat het groen op de onderzoekslocatie buiten het broedseizoen verwijderd dient te worden om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

5.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten binnen de Flora- en faunawet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Verblijfplaatsen

In de bebouwing ter plaatse van zowel Handelseweg 24 als Peelse Loopweg 4 is een zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats en mogelijke winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze panden zullen niet gesloopt worden. Tevens zullen ze geen dermate grote verstoring van de nieuwe weg ondervinden dat er sprake is van een negatief effect op de verblijfplaatsen in de panden.

Vliegroutes

De kap van de aanwezige bomen alsmede toename in verlichting op de aanwezige vliegroutes langs de Handelseweg, Peelse Loopweg en Lieve Vrouwesteeg leidt tot verstoring van een essentiële vliegroute voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Bij uitvoering van de werkzaamheden is dan ook sprake van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van een essentiële vliegroutes voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. Ten behoeve van de verstoring van deze vliegroutes dient tevens een ontheffing te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken. Daarnaast zal door het treffen van maatregelen de functionaliteit van de essentiële vliegroutes behouden moeten blijven en dienen deze mitigerende maatregelen opgenomen te worden in een ecologisch projectplan.

De maatregelen die de betreffende functionaliteit van de vliegroutes zullen behouden zijn in te delen in de volgende stappen:

- a. alternatieve vliegroute of tijdelijke overbrugging aanbieden nabij of parallel aan de originele vliegroute voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. in de nieuwe situatie een duurzame vliegroute voor vleermuizen creëren.

5.3 Steenmarter

De steenmarter is opgenomen in Tabel 2 van de Flora- en faunawet. Voor deze soort geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet; de verblijfplaatsen zijn het gehele jaar beschermd. Bij overtreding van de verbodsbepalingen dient een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan echter worden uitgesloten dat het plangebied deel uitmaakt van een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter. Het wettelijk verplicht treffen van maatregelen ten aanzien van de steenmarter is niet aan de orde.

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Gemert-Bakel een aanvullend veldonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de Randweg Noord-Om te Gemert in de gemeente Gemert-Bakel.

Het aanvullend veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanleg van de randweg Noord-Om en de hermeandering van de Peelse Loop.

De initiatiefnemer is voornemens het bestaande tracé van de N605 te verlengen en aan te laten sluiten op de N272. Tevens zal de Peelse Loop worden gehermeanderd. Ten behoeve van de aanleg zullen bomen worden gekapt en gebouwen worden geamoveerd. Verder zullen graafwerkzaamheden aan de Peelse Loop plaatsvinden.

Bij de voorgenomen sloop van de bebouwing binnen het plangebied en kap van de aanwezige bomenrijen is geen sprake van verstoring van verblijfplaatsen van vleermuizen. Wel is sprake van verstoring van essentiële vliegroutes van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Tevens is bij sloop van de bebouwing sprake van verstoring van een huismusnest. Bij de voorgenomen plannen is dan ook sprake van overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien een vaste rust- en verblijfplaats van de huismus alsmede essentiële vliegroutes voor gewone dwergvleermuizen en laatvliegers. In het kader hiervan dienen adequate mitigerende maatregelen te worden opgenomen in een projectplan en dient tevens ontheffing aangevraagd te worden.

Voor gierzwaluw, overige broedvogels uit beschermingscategorie 2 t/m 4 en steenmarter zijn geen aanwijzingen gevonden dat het plangebied een vaste rust- en verblijfplaats betreft voor desbetreffende soorten. Voor broedvogels uit beschermingscategorie 5 geldt in dit geval dat geen sprake is van jaarronde beschermde status op basis van ecologische gronden. Echter, er dient ten aanzien van de aangetroffen nesten wel rekening gehouden te worden met het broedseizoen.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

